

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)
„ Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap
hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legezlszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, máj. 12. 1872.

(A.) A királyi kézirat, melyet a hivatalos lap tegnapi száma közöl, méltó berekesztést képezi, ama látogatásnak, melyben a koronás király szenvedő alattvalóit részesítette. A hang, mely a kéziratban átözlök, a legbensőbb rokonszenv és atyai szeretet, melyet minden szava lehell összhangzatban állanak ama beszédekkel, melyeket ő felsége több alkalommal tartott, s melyek az utazásnak oly nagyfontosságú politikai szerepet kölcsönöztek. Mert nem kőznapi és hivatalos udvariasságok kicséréléséről, nem külső formáságokról, hanem egy nagy állami acióról van itt szó, mely a köteleket, melyek az uralkodót néphez fűzik, még jobban megerősítették.

A király maga volt az, ki szenvedő népének a gyors segély biztos vigasztát megvitte; maga a király nézte meg a szenvedés vidékeit, maga rakta le az egyik csatorna alapkövét, mely csak egy része a magyar alföld ármentesítésére irányuló nagy munkának. Nagy és költséges és munka; Magyarország legtermékenyebb és igen kiterjedt részét kell árvíz és szárazság ellen egyaránt biztosítani; óriási csatornákat kell vouni, melyek a felesleges víztömegeket medrökbe fogadhatják s oda, hol szükség van rájuk, akkor vihetik, mikor a szükség beáll. Az Alföld csatornahálózata csak mellékes feladatát képezdendi a kereskedelmi forgalom emelése, a fő feladat az öntözés, a romboló elemnek a mező gazdaságban való hasznosítása leszen.

Ily óriási műveket egy nap alatt megalkotni nem lehet, de a kezdett a Ferencz csatorna átalakulásával megtört s maga a király volt az, ki a sujtott vidékeken több ízben, ma pedig szokatlan meleg hangon írott kéziratában a munkálatok gyors folytatását, a nagy rendszernek az összes vidékekre való kiterjesztését megígérte s így ez utazás forduló pontot képezend mező-gazdaságunk egész fejlődési történetében.

Ama vidékeken, melyeket ő felsége látogatott, a magyar törvény védelme alatt tarkán elszórv különböző nemzetiségek és népfajok laknak részint egymás között részint egymás mellett. Gonosz izgatások, bűnös csel-szövények e népfajok közt megzavarták ama békét és egyetértést, melyre épen ott van a legnagyobb szükség. E vidékeken a magyar koronás király magas méltóságának egész dicsfényében jelent meg; bizalomra, a törvény iránti engedelmességre, a béke kölcsönös megóvására figyelmeztetett mindenkit s midőn szavai az állam ré-zéről a jogos igények józan méltatását ígérték, más részt ép oly erélyes mint határozott hangon figyelmeztették az illetőket, hogy üdvöket egyedül az törvény tiszteletében kereshetik.

Különösen azon beszédei érdemelnek kiváló fontosságot, melyeket a katonai végvidék

egyek küldöttségeihez intézett. Itt a polgárosítás, mint minden nagy társadalmi átalakulás, a viszonyokban gyökerező számos nehézségbe ütközik, melyeket gonosz izgatók ismét saját céljaikra zsákmanynolnak ki. A katonai párt, mely a polgárosítás folytán eddigi kényuri teljhatalmát veszélyeztetve látja, nyíltan és titokban ama gaz hazugságot is terjeszté, hogy a király maga nem akarja a polgárosítást, hanem a magyar terrorizmusa kényszeríti őt reá. Most a király a leghatározottabb alakban, magok az érdekeltek előtt desavouálta ez aljas híreket s midőn ígéretet tőn, hogy minden jogos érdek lehetőleg kiméltetni fog, egyszersmind megparancsolta az illetőknek, hogy a királyi akaratnak és a törvénynek engedelmeskedve bizalomnak viseltessenek a magyar kormány iránt, melynek tevékenysége egyedül az ő javukra szolgáland.

Ime ez a királyi körut kettős jelentősége. Vigaszt vitt a szenvedőknek, a törvény tiszteletére intette a háborgókat. Utközben mindenütt határtalan lelkesedés fogadta és kísérte őt; a király és népe kölcsönösen meggyőződhettek egymás iránti vonzalmukról, a közöttük létező érdek-azonosságról, és solidaritásról. E solidaritás képezi a magyar állam erőinek egyik alapját, melyet sem a külső viharok, sem a belső izgatások, mint a multban úgy a jövőben megingatni képesek nem lesznek soha.

A román pártok.

II.

A román pártárnyalatok oly sokfélék, oly számosak, hogy el lehet mondanunk, hogy a hány román van Erdélyben, az mind külön-külön s czifrábnál-czifrább nézettel bír, úgy hogy az egységesítés valóban mesterműnek lesz nevezhető.

Mint már említők, vannak passivisták és activisták. Ez a kettő a fő csoportozat, a melynek alfajait képezik a többi pártárnyalatok. Itt azonban nem vendők tekintetbe az ubi bene ibi patria elvű hazafiak.

A passivisták első osztálya a merev visszavonultságot hirdetőkből áll. Feje s székhelye Balázsfalván van. Hívei azokból állanak, kik az 1848. május 15-diki balázsfalvi gyűléstől kezdik az időszámítást, s a 19-dik század legnagyobb eseménye gyanánt is ezen gyűlést tekintik. Ezek nem ösmerik el az uniót, nem az 184—1865-diki stb. országgyűlést, ministeriumot, hanem az 1863-diki szebeni landtag s a pronunciamento okozta mániában Balázsfalvát tekintik a világ közepének, s a románság Mekkájának. Egy jó van bennök, hogy nem sok vizet zavarnak, s hogy nem lehet félni tőlök.

Második osztálya a passivistáknak a duzzogókból áll. Ezek még 1865-ben Kolozsvárra, s 1866-ban Pestre az országgyűlésre bementek, de mivel a szerintők szabadelvű negyedik nemzet beczikkelyezése, külön territorium kiszakítása s több eféle középkori kívánczalkák nem teljesítették, 1868-ban passivistákká lettek, s most duzzognak.

E két párt hívei papok, s elbocsátott hivatanokokból áll, kik közül egy részt az ábránd, mást a szenvedély hevit.

Az activisták ennél már számosabb s tarkább elemekből állnak. Van egy rész, mely választani akar, de csak románt, s azt is olyat, ki előre kötelezi magát, hogy az országgyűlésre be nem megy; s van egy más olyan, mely képviselőit fel akarja ugyan küldeni, de úgy, hogy azok felmenve, egy memorandum beadása után, ovatiók között visszavonuljanak. Ezen két párt még közel áll a passivistákhoz, s hívei még az unióról nem igen kívánnak hallani.

Ezek után jönnek az igazi activisták,

élükön a brassói s n.-szebeni intelligentiával. Ezen párt elősmeri a közjogi alapot, működése csakis belreformokra van irányozva, ezért akar küzdeni, s képviselőül csakis románt választani. Akarja ezen párt, hogy megválasztandó képviselője az országgyűlésen egy határozott reformerpártot képezve, minden eszközt mozgásba hozzon, hogy a román nép kívánczalkái, a nemzetek közötti egyetértés kérdése szabadulván megoldassék. Ezen párt a parlamenten kívül senkivel sem alkuszik, kívánczalkái azonban nem tulcsigáztak, s épen ez okból nagyon is közel áll az activisták azon részéhez, a mely az esetben, ha a saját nemzeti képviselőjét valamely választókerületben keresztül vihetlennek látja, a kormánypárthoz csatlakozik s azt segíti szavazataival.

Ezekből áll az erdélyi románság összes politikai nézete, s még ideáiban hozzájárul ezekhez egy nagy párt, a többség(?) a mely az ellenzékkel fog kezét tartani.

Ez utóbbi azonban nem román főben termett eszme, erről a józanértelmű románság, sem Brassóban, sem N.-Szebenben, sem Kolozsvártt nem tud. De hogy nem is akar tudni, bizonyítja a „Gazeta Transilvanie”, B-jének nyilatkozata, mely szerint a románság az ellenzékkel, még a legvégső esetben sem szövethetnek, mert azok, kik missiójoknak tartják kelet uralmát saját fajok kezéhez ragadni, sohasem képesek arra, hogy az egyetértés kedvéért a politikai egyenlőséget elismerjék.

Ily nézeteket kell a leendő nemzeti gyűlésnek egyeztetni, s ezekből kell egy tiszta egészet létrehozni. Hogy megteszi-e — vederemo . . .

Dicséret és rosszalás.

Pártfegyelem nélkül pártok; pártok nélkül alkotmányos élet nem gondolható. A többség határozatának a köz érdekében azonban nem mindig szokta az egyes akaratát, vágyait, ambícióit alárendelni s minél ritkább az önzetlenség e téren, annál nagyobb előszeréssel kell adóznunk az oly karaktereknek, kik alá tudják rendelni magukat a párt érdekének.

Őszinte előszeréssel vettük s adjuk tehát következő nyilatkozatot.

„A Reform” 117-ik számának „Választások” czimű rovata, s utánna több lap azon hirt tevő közzé, hogy Székely-Udvarhelynek egyik Deák-párti jelöltje — én vagyok.

Ezen hírből annyi tény, hogy Székely-Udvarhely tisztelet választó polgárai közül többen ez előtt néhány héttel engem is felszólítottak a jelöltség elfogadására, s miután ez iránt ahhoz még végleges választ nem adhattam: tetteleg többen is csoportosultak nevem körül.

Miután azonban minden személyes érdeknél föllebvalónak tartom az ügyet, — az pedig pártunk megosztása által kétségkívül kockáztathatnék, s miután másfelől arról is meggyőződtem, hogy pártunk győzelme Székely-Udvarhelyt legbiztosabban Jenei Victor barátom jelöltségével eszközölhető: ezennel minden félreértések kikerülése céljából határozottan kijelentem, hogy én a jelöltségtől mai uapon visszaléptem s barátaimmal és elvtársaimmal együtt Jenei Victor barátom megválasztása érdekében őszintén és erélyesen közreműködni — honpolgári kötelességemnek ismerem. Sz.-Udvarhelyt, 1872. május 8-án, Demeter Domokos, h ügyvéd.

Örülünk, hogy Sz.-Udvarhelyt a kellő mederbe kezd térülni a jelöltség ügye s a közvélemény nevében elvárjuk a még fennmaradt két jobboldali jelölttől, hogy egyikök vagy saját elhatározásából, vagy a párt kényszerítésére vissza fog lépni a küzdteréről s annak engedni azt, kinek kilátása több az eredményre. A párt nem kiméltethné meg sujtó ítéletével azokat, kik Demeter Domokos ur nemes

példáját nem követve kockáztatnák személyükért az elv diadalát.

Dicséret Udvarhelynek — de rosszalás Alsófehérmegye vingárdi választó kerületének. E lapok a napokban közlök a távirati híradást, mely szerint e választó kerület jobboldali jelöltül b Splényi Henriket lépteték föl. Tegnap azonban más jelentést is vettünk, mely ama kerület volt képviselőjének, Barcsay Ákosnak számoló beszédéről s ismétlen való felléptetéséről tudósít. Mind Splényi, mind Barcsay úgy szerepelnek e tudósításokban, mint „a vingárdi kerület Deák-pártjának jelöltjei.” Vagy nincs tehát ott a Deák-párt szervezve s egyesek, vagy egyes csoportok határozatnak az összes választók joga fölött; vagy szervezve van s ma így, holnap úgy beszél az. Mindkét eset feltétlen rosszalást érdemel. A választó-kerületek nem egyesek kényére, hanem a közügy érdekében vannak, s így azok, kik illetéktelen hatalmaskodást követnek el: méltók, hogy a közvélemény bírói széke elé állíttassanak, legkivált ma, midőn a párt meghasonlása egyértelmű a párt bukásával.

Nekünk semmi kifogásunk akár Splényi, akár Barcsay jelöltsége, de van a párt ilyen megosztása ellen. Vigyázzon tehát a vingárdi kerület Deák-pártja.

Id. gr. Bethlen Janos számolóbeszéde.

(Elmondta az Udvarhelyszéken máj. 8-án tartott Deákpartii gyűlésen.)

Tisztelt Választóim!

Harminczgy éve, a mióta e nemes szék választó többsége bizalmát birom s ezen általam igen! nagyra becsült bizalom folytán, ezen idő alatt kilencszer választattam meg, előbb 1848 előtt követi s később népképviselői minőségben.

Képviseltem a székely nemzetet anyaszékét 1848 előtt a kiváltságok korszakában, az utasítások idejében, az erdélyi országgyűléseken a mikor országgyűléseink teendői alig terjedtek többre, mint a sérelmek meglehetősen élesen fogalmazott regisztrálására; de ezen feliratoknak igen ritkán lett csak némi eredménye is, s a sérelmek halomra gyűltek.

Képviseltem önöket, uraim, 1848-ban, a midőn a székely nemzet s e szék tisztelt választói, oly ritka készséggel hoztak anyagi és véráldozatot, hazánk alkotmányos szabadságának, függetlenségének és területi épségének.

Együtt éltük át a forradalom vésznapjait, s együtt szenvedtük a leveretés után az üldöztetés éveit.

Képviseltem e szék egész választókerületét a Schmerling s Nádasdy féle kísérletk korszakában, a midőn a bécsi kormány Magyarország eldarabolására s az eldarabolt részeknek a Gesammst-monarchiába való beleillesztésére törekedett.

Nem volt ezen időben az alkotmányos, pártnak más fegyvere a passivitas fegyverénél melyet következetesen felhasználtak, különösen a székely választók küldöttei, s az eredmény az lett, miszerint a bécsi centralico-bureueratico-germanisticus pártnak, az erdélyi részek megsemmisítésére intézett törekvései meghiusultak, míg ha a magyarországi határozati pártnak, mely ma az ellenzék, tanácsait követtük volna s a szebeni tartományi gyűlésbe bementünk volna, ott erkölcsi erőnk a többség által, melyet e czéla alkotott magának Nádasdy, megsemmisülve, még ma is provinciála lennénk az osztrák birodalomnak, elszakítva Magyarországtól.

Képviseltem önöket az 1865, hála istennek! utolsó erdélyi országgyűlésen Kolozsvártt, mely, dacára a bécsi központosító pártnak, kimondta az 1848 pozsonyi V. és kolozsvári II. t. cikkeket kötelező erejét, s az erdélyi részeknek a pesti közös hongyülésen leendő képviseltetését elhatározta.

Azután az 1869, pesti közös hongyülésen is egyik képviselője e székeknek én voltam.

Ez volt azon országgyűlés, mely dacára az ellenzékkelé vált határozati párt tulzó követeléseinek, Deák Ferencz böcs szavaira hallgatva, meghozta az 1867 12 t. cikket, mely egyetértést, érdekegyesítést hozott létre az ugyanazon uralkodó alatt élő országok közt.

Ezen törvénycikk a dualismus és törté-

nelmi jogok alapján maradvá, épségében fen-tartotta ugyan az osztrák-magyar birodalmat, de biztosította számunkra, hazánk független-ségét, területi épségét s a felelős parlamenta-ris kormányformát.

Ezen kívül oly véderőről is gondosko-dott az 1867. országgyűlés, mely míg egyfe-lől állásunkat a jelenben biztosítja, másfelől egy magyar véderő csiráját hordja magában, a honvéd intézményben.

Vége közelebről a csak most befeje-zett országgyűlésen is képviseltem Udvarhely-szék választói többségét, s tulajdonképen ez azon országgyűlés, melyről főképen szólni aka-rok s kötelességemnek tartom.

A lefolyt országgyűlés alatt hozott tör-vénycikkeket egyenkint venni bírálata alá, vagy arról tartani értekezést, mely tárgyakat és mily-renddel kellett volna még elintézni, nem lehet czélom, egyfelől mert ez igen hosszadalmas volna, másfelől mert ez úgy sem adná tiszta képét az országgyűlésen alakult pártoknak, azok lefolyt és jelenlegi magoktartásának, már pedig épen erre van szükségök tisztelt polgár-társaimnak arra, hogy a pártok közti külön-béséget átértve, ítéletet tudjanak tenni, ha valjon helyesen jártam-e el a midőn a Deákpárthoz csatlakoztam?

Épen azért mondom el tehát egész őszin-teséggel a pártok állását, hogy egyfelől ítéle-tet mondhasanak eljárásomról s másfelől a közeledő képviselő választások alkalmával sza-vazataikkal ne gyamoltsák az egyes pártosko-dó korteseket, hanem teljes öntudattal járul-hassanak a választási urnához.

Az 1869. országgyűlést már a meg-koronázott s az alkotmány megtartására bittel kötelezett magyar király nyitotta meg környez-ve a felelős magyar minisztériumtól. A trón-beszéd általános helyesléssel találkozott, mert a reformok terén mozgott. A Lajthán tuli tar-tományokkal a szabad akaratból kötött frigy meg volt kötve. Az alkotmányos parlamenta-ris kormányforma itt és ott biztosítva volt s a nemzet vissza volt adva magának. A köz-vélemény is reá ütötte helybenhagyó pecsétjét az 1867. 12. t. cikkekre, a midőn a választá-sok következtében a Deákpártot emelte több-ségre.

Ily előzmények után méltán azt lehetett volna vární, hogy a képviselők pártkülönbség nélkül meghajoljanak a törvényesen hozott s a megkoronázott magyar király által szentesít-tett törvények előtt, s felhagyva a községi vi-tával, egyesített erővel oda fognak törekedni, hogy minél több reformkérdések oldassanak meg s hogy ennél fogva hazánk alkotmányos szabadságát, függetlenségét és területi épségét, mihamarabb egy testben és lélekben erős nép biztosítsa. (Folyt. köv.)

A kolozsvári árvaház szabályai.

1. §.

Az árvaház hivatása teljesen árva leá-nyokat hat éves korukon kezdve tíz évesekig „vállás különbség nélkül” fölvenni, őket úgy nevelni, hogy belőlük becsületes házi asszonyok, iparos nők, vagy jó cselédek váljanak, kinek milyen tehetsége leend; így megszerezhezzék életmódjukat, és a társadalom hasznos tagjaivá legyenek, szemelött tartva azonban azt, hogy későbbi időben, úgy a mint az anyagi viszó-nyok engedik, fejleszteni és fokozni fogja ár-vaházának körét, valamint azt fia gyermekekre is kiterjeszti. — A fölvetéltől azonban ki nem zárandók azok, kiknek egyik szülője él, de ne-

velésére és tartására mindenképpen képtelen (valamint rendkívüli esetben 5 évesek sem ki-zárandók), ily esetben meggyőződvn arról, hogy egy fiatal lelket neigvódhat a romlástól, „men-helyét” az árvaházat előtte el nem zárja, de azon föltétellel, hogy ha egyszer pártolásába vette a szabályok által meghatározott időre, a szülők minden jogát is átveszi, és azoknak gyermekeiket időnként meglátogatni szabad lesz, de másba beleszólások nem leend.

2. §.

Az árvának beléptekor el kell látva lenni keresztlevelel, szülői halotti bizonyítvány-val, s himlőoltási bizonyítvánnyal; ha pedig élő szülők gyermeke vétetnek föl: oly irással, melyben azon időre törvényesen átruházta jo-gát a bizottmányra

A kilépés az árvaházból 14—15 éves korban történik, ebben határoz a fejlettség a gyermekeknél. Ekkor ismert jó házakhoz adat-nak alkalmazásba, vagy szolgáltatba, ha azok kötelezik magokat 2 évig, a bizottmánnyal kiegyezett módon tartani, lelkiismeretesen föl-ügyelni, hogy az árvaházba szokott fegyelm-továbbra is meg legyen; ez idő alatt az ár-vaház bizottmánya is folytonos figyelemmel tartja őket. A két év elteltével, már az árva szabad akarata szerint, bizonyos kialakult díjért, vagy helyében megmaradhat, vagy más helybe mehet, de ekkor is még két évig a bizottmány felügyelete és pártolása reá kiterjeszkedik. Ki-léptekor ruházata — mit az árvaházban vi-selt — kiadatik.

3. §.

A felügyelőnél egy könyvbe beíratik a következő sorozat:

1.) a gyermek neve, 2.) fölvetelének napja, 3.) születésének helye, 4.) kora, 5.) val-lása, 6.) kilépésének napja, 7.) kihez és minő állásba, vagy szolgáltatba adatott.

4. §.

Mikor belép az árva az árvaházba, leg-először is meg kell fürösztetni, az árvák egy-forma ruhájába felöltöztetni, és ha va-lami öltözeke jobb volna, azt visszaadni, vagy bármi csekély áron eladni, és az árva javára a Kisegetőbe tenni.

5. §.

Az árvák kiképzése.

A nevelés állana: erkölcsös józan életre való szoktatásban, különösen munkásság és ta-karékoságban, vallás, irás, olvasás, számolás és honismeret tanulásában, melyek közül a val-lás ingyen tanítására, a helybeli t. lelkészek kéretnek föl, továbbá: mindennemű női foglal-kozás, házkörüli munkálkodás begyakorlásában, u. m. sütés, főzés, szállítás minden ága, besa-vanyítás, ecetkészítés, a tej-kezelés minden részletben, szappanfőzés, keményítőkészítés, gyer-tyaöntés, varrás, fonás, mosás, vasalás, kertmi-velés, házi állatok gondozása, tenyésztése, hiz-lalása, egy szóval, minden névvel nevezendő gazdasszonyi munkákban — figyelembe véve, ha valamelyiknél magasabb képesség mutat-kozna, azt felsőbb kiképzésben elősegíteni.

6. §.

Árvák ellátása.

Nyárban kisebbek 6, nagyobbak 8 lat kenyeret kapnak reggelire, kivéve ha tejet, vagy gyümölcsöt adnak ajándékba számukra. Téiben két lat kenyeret levonva, meleg levest, 4-szer egy héten húst vastag étellel, utolsóból estére eltéve, a többi napokon felváltva: pa-sulyt, ptyókat, kását, laskát, galuskát, pu-liszkat, vagy ünnepekre pecsenyét, vagy tész-tát kaphatnak.

— Asszonyom! — mit mivelsz! kérdé kétségbeesve.

— Két rozsz közül a kevésbé gyalázatos-t választom... Bocsáss!

— Nem bocsáthatlak asszonyom? Élte-det meg kell óvnod. Az nem egyedül a tied, az népedé... és az az enyém is!

Katalin gunyosan felnevetett.

— Én óvjam életemet! most! épen jókor... nézd ama vitéz már szegzi tegy-erét.

— Én megmentelek... mondá zavarral s magánkívül a pópa. — De... de esküdj sze-relmet nekem, mint én esküszöm neked — nem erre nincs idő, — esküdj meg arra, hogy nóm leszesz...

Varga Katalin perczig habozott. De mi-dőn látta, hogy néhány katona reá szegezte fegy-verét, néhányan pedig gyorsan közelednek feléje, hogy fogolylyá tegyék, erőt véve önmagán, mondá:

— Parinte! — legyen akaratom sze-rint!...

— Akkor jöjj el velem! szóló örömtől sugárzó arccal a parinte és magával vonta hirtelen a nőt egy szikla alá, melynek üregé-ben eltűntek.

Egyszerre több lövés dördült el. Hallani lehet, mint pattognak vissza a golyók a szikla-

7. §.

Az árvák ruházata következőkéből álland:

Mindennapi kék karton ruha 2 drb., va-sárnapi 1, kötény 3, flanel bujka 1, meleg kendő 1, szalmakalap 1, téli keszkenyő 1, nyakkendő 2, lábbeli (1 pár csizma, egy pár topán) 2, ing 4, szoknya 2, szoknya melegebb 1, zsebbeli tarka 3, zsebbeli fehér 1, törölkö-ző 3, szalmazsák 1, pokrócz (vagy paplan) 1, párna 1, párnahaj 2, lepedő 4.

8. §.

A felügyelő kötelessége, a gyermeke-keket irás, olvasás és kézi munkára tanítani, — a más tantárgyakra, egy becsületes jellemű és ennek megfelelő szegényebb sorsu tanítót járát a bizottmány; tartván magát a tanulásra néz-ve mindenben az 1868-ik évi XXXVIII. törv. cikknek a magán tanításra vonatkozó szab-ványához.

A háztartásban szintén kötelessége a fel-ügyelőnek takarékosnak lenni, a házi sza-bályokat fenntartani, mindenekről felelni. Kö-telessége továbbá: a gyermekeket folyton fel-ügyelni, a bűntettek, melyek étel elvonásból — levest kivéve — és elkülönítésből állnak, a felügyelő lelküismeretére bizatnak, de tar-tozik a naplóban följegyezni, hogy a hetenként látogató bizottmányi tagok megvizsgálhassák.

(Vége köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május 14-én

— A kolozsvári torna-vivoda egyeslet alapszabályai a minisztériumtól leérkeztek. A tervezett egyeslet létesítése ellen elvi akadály nem főrog fenn, azonban a bemutatott alap-szabályok formailag némi átdolgozást igényel-nek. A közgyűlés mint értesültünk pünkösöd másodnapján fog megtartatni.

— B. Huszár János, mint az utcák-nak földszurkos mészkövel bevonására alakult magyar-angol társulat megbizottja, ajánlatot tett az itteni városi tanácsnak, hogy a város főbb utcái ily tömörített földszurkos mészkö-vel vonassanak be. Ezen kövezési rendszer, mi-után Párisban már 1854 óta a legelterjedet-tebb alkalmazást nyerte, az utóbbi években Londonban is behozatott, s végleges kövezési rendszerül elfogadtatott. Előnyei: az utcák és térek nagyobb tisztasága, valamint azokon a tisztább levegő, miután az ily kövezet vízhat-lan felületet képez, mely már magában ment minden pór, szenny és minden kigőzölgéstől: — a könnyebb és zajtalanabb kocsiközlekedés, a nagyobb tartósság és olcsóság. A társulat a a kövezet jó karban tartásáról 15 évig köte-lezettséget vállal. s a munka bevégezése után nem követel azonnali fizetést, hanem kész azt 15 évi egyenlőtlen részletekben elfogadni, ahát rálekért, míg az egész összeg törlesztve lesz, csak 5%-t vevén, tehát ugyiszólva a városnak kövezési czélokra 15 év alatt 5 százalékkal törlesztendő kölcsönt nyújt.

— M.-vásárhelyi rövid hírek Gr. Ló-nyai Menyhért miniszterelnök közlebbi er-délyi utja alkalmával e hó 25-én M.-Vásár-helyt is meg fogja látogatni. A közlegő pünkössti ünnepek alkalmából vasuti kéj kirándulás tervezetik a piski petrozsényi vo-nalra. A „Haza” életbiztosító bank hitelbank-ká lón átalakítva, s az ezt feltételező tőke-szaporítás alapos számítás szerint úgy vitetett véghez, hogy a bank eddigi 4000 da-rab részvényét 220 frtos részvénnyel fogja szaporítani s így összesen 15 ezer darab 200

lapról, — de hallani lehet egynehézkés zuha-nást is, mely tompán viszhangzott a barlang oduiban.

Varga Katalin künn rekedt kísérei halva rogytak le.

A barlangot „gura ursului” — medve szájának nevezi a nép. Örökös szél kóvályog benne. Veszélyes szellemeknek titkos susogását véli hallani ebben a nép. Borzadályal közelit hozzá, de a világ minden kincseért sem vehető reá, hogy csak egy lépést is tegyen befelé. Tisztátalan szellemek laknak alvilági tekervé-nyeiben, kik harcot üzentek az embereknek. Jaj annak, ki körmeik közé jutott!...

De a pópa ördögűző erővel ruháztaot fel, mikor felszenteltetett. Neki nem árt hat-nak az ördögök. Tud néhány formulát, mely-ben a szentek neveire nem mer odújából ki-buvni az ördög és Varga Katalin sem ijed meg árnyékától. A tévetegeben eltűntek mind a ketten.

Néhány katona is utánuk hatolt a bar-langba. De annak számtalan elágazásai, a nehez, fojtó lég, és ez a barátságtalan selet, mintha a Zend-Avesta Ahrimánja, a sötétség királya itt ütötte volna fel trónját! — lehetetlenné tevék neki a továbbhaladást. Eredmény nélkül jöttek ismét a szabadba.

frtos teljes részvénnyel növeli ezen „Hitelbank” 3 millió forgalmi tőkéjét. A 150 forinttal beszerzett részvények átalakulás folytán, dara-bonként 50 forint utánfizetéssel lesznek ki-egészítendők.

— A „kolozsvári kör” már hirdetet májálisát, az idén, mint biztosan tudjuk, nem fogja megtartani.

— A kolozs-monostori önkéntes tűz-oltó egyeslet június 9-én alakulási ünnepélyt rendez, hogy képviseltségét, valamint gépei-nek és szerelvényeinek alkalmazhatóságát kel-lően bemutathassa. A nyilvános gyakorlat — mint halljuk — június 9 én délután 3 orakor fog megtartatni, a nagy kaszárnya épü-létén. A diszgyakorlat befejeztével a sétatéri „Arená”-ban zártkörű táncvigalom rendeztetik, melynek tiszta jövedelme, fele részben az ala-kitandó városi, — fele részben a kolozs-monos-tori tűzoltó egyesletet fogja illetni.

— A kolozsvári ügyvédegylet folyó hó 12-én tartott rendes közgyűlésében megvá-lasztattak: elnökké Simon Elek; titkárrá; Kövagy István; pénztárnokká Bodor Pál; igazgatóválasztmányi tagokká: Csulak Dániel, Ferenczi Miklós, dr. Fischer Lajos, Haller Rezső, Petrán János, dr. Weisz József.

— Dalestély. A helybeli virágzó „Hi-laria” mint halljuk, a jövő hó első napjaiban érdekes műsorral dalestélyt fog rendezni az e czélra oly alkalmasnak bizonyult „Nemes-kert”-ben. A dalárok buzgón és szorgalmasan látog-atják ez időszert a próbákat, s így remé-nyünk nem alaptalan, hogy itt városunk mű-pártoló közönsége ismét egy élvadás estélyben részesül.

— Kitüntetés. Pap Miklóst, a „M. P.” szerkesztőjét a helybeli unitarius főtanoda fi-atalságának olvasó egyeslete tiszteletbeli tagul választotta meg. Nem tudjuk, ha vajon az ép most folyó m.-vásárhelyi baloldali hon-haza gyűlésen szerzett bokros érdemei, vagy irodal-mi becses működése-e nagyobb disze a fen-tisztelt férfinak: de annyi bizonyos, hogy in-nen az akadémiai korszor... il ny a qu'un pas, — kivált, ha jól fölhasználja e most nyújtott jó alkalmat.

— Népiünnep a sétatéren. Pünkösöd másod napján, több zenekar közreműködésével a sétatér javára nagyszerű népiünnepélyt rendeznek látványos mulatság és táncvigalommal össze-kötve. A falragaszok óriás betűkkel fennen hirdetik: hogy lesz májusfa mászás, meglepő társas légi utazás egy külföldről szállított ori-ási léghajón, a tó közepén e végre felállított emelvényen két ismeretlen Hercules birkózása, nagy sandolin verseny, eddig még be nem mu-tatott vízi és szárazföldi tűzi játék stb. Ez utóbbit pedig fényes táncvigalom fogja kö-vetni az e czélra feldisztített „Arená”-helyisé-gében. Belépti díj a sétatérre: 20 kr. o. ó. személyenkint; kocsiival behajtva, nem tekint-ve a személyek számát, 1 frt; a táncviga-lomra pedig ezenkívül 50 kr.

— A Kovács Gyula művezetése alatt álló szín- és dalműtársulatunk f. hó 9-én tar-totta első előadását M. Váshelyt, az „Apol-ló” udvarán felállított nyári szinkörben, mely e nap lön először a művészet templomává fel-avatva. A kényelmes ülésekkel és karzattal ellátott, tágas nézőtér; az ott még nem látott izlés- és csinnal előállított szinpad nem remelt gyönyörrel jutalmazza a színház látogatót. A „Sz H” szini szemléjének referense általában sok és méltó elismeréssel szól a drámai főbb szereplőkről. Némethi Irma, Kovács Gyula, Szentgyörgyi elismerő kritikájának egyenkint érdem szerint méltatott tárgyai. Csodákozunk

V.

A vármegye, látván, hogy minden lépése siker nélküli, erőlyes intézkedésre szólította föl a kormányzókat.

Az akkori circumspectus kormányférfiak, lehetőleg kerülni akarván e dologgal a zajutést, a bujtogató nőnek szép módon való elfogatását határozták el.

Tudták, hogy ha a nép megfosztatik tri-bunjától, ismét az a jámbor bárány lesz, mint azelőtt.

És az eszközök megválogatásában igen ügyesen jártak el.

Az oláhok püspökét bizták meg e mis-sióval.

Tudták, mily hódolattal viseltetik a nép papjai iránt. Látták, hogy ha czélt akarnak érni, egy más befolyásos egyént kell Varga Ka-talinnal szembe állítani.

Csikorgó töl közepén a püspök a megye alispánjával a havasok közé érkezett, megfosz-tandó a népet tribunjától. Abrudbányán álltak meg, melyhez igen közel fekszik Bucsum, Ka-talin igazgatásának központja.

Magokhoz hívták Bucsum falu bíráját. Ez egy szálás, gazdag oláh volt, kinek ősei alig lehettek oláhok.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

A havasok virága.

(Néphagyomány)

IV.

(Folytatás.)

A katonaság körülvette a hegyet s úgy tört fel a csucsra, folyton keskenyebb gyűrűt szorítva, mely hálóként vette körül a tetőn le-vőket.

— Nézd asszonyom! — kiáltá reszketve az egyik oláh, és egy nagy darab málé pottyant ki szájából.

Percz alatt felugrott az egész társaság, és kovás fegyvereikhez kaptak.

Varga Karalin belátta a helyzet vészteljes-ségét,

— Itt minden veszve! kiáltá. Inkább a halál, mint a fogság!

És lerohant a csucsról, szemben a feltör-tető katonákkal.

De a pópa sokkal gyorsabban előtte ter-mett.

